

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor.	— fil.
Fél évre	4 kor.	— fil.
Negyed évre	2 kor.	— fil.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily
írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez
küldendők

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak
helye 20 fil. Ajánlköázásoknál eladás vételnél
minden szó után előre beküldendő 4 fil.
Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mér-
sékelt díjak egyezség szerint.

VII. évfolyam.

Szászsebes, 1902. Október 22.

4. szám.

A fizetésemelések.

Az állami szolgálatban állók, úgy a tisztviselők, mint altisztek mostanában alig beszélnek egyébről, mint a fizetéseiknek küszöbön álló emeléséről, vagy hogy inkább igazi nevén nevezzük a gyermekeket — a fizetések rendezéséről, a mely kifejezés. kivált a kincstári erdészeti alkalmazottaknál sokkal jobban megfelel a valóságnak, sőt nem csak ezeknél, hanem mindazoknál, kiknek a törzsfizetésen kívül bizonyos mellékjárandóságaik is voltak.

Hallomás szerint ugyanis a mellékkiltemények, milyenek: a földilletmény, tűzifa stb. nyilván meg lesznek szüntetve és az ezeket élvezők csak azokat a fizetéseket fogják kapni, melyeket a velük egyenrangú más ágazatbeli állami alkalmazottak, kiknek fizetéseiken és lakáspénzükön vagy természetbeni lakásaikon kívül egyéb javadalmazásuk nem volt.

Arra nézve, hogy az erdészeti alkalmazottak a fizetésrendezéssel az eddigi állapothoz képest nyerni vagy veszíteni fognak-e, még korai dolog lenne nyilatkozni, azért, mert tulajdonképpen eddig nem lett nyilvánossá, hogy a jövő viszonyok mikép fognak alakulni s most legfeljebb csak arra terjeszthetjük ki figyelmünket, hogy okszerű lesz-e ezeknek a mellékjárandóságoknak az egész vonalon való elvonása és ha az mellőzhetlen, mi módon lehetne annak

hátrányos oldalát némikép enyhíteni s lehetővé tenni, hogy a kincstári erdészeti alkalmazottak a fizetésrendezés által tulságosan nagy hátrányokat ne szenvedjének.

A dolog ugyanis úgy áll, hogy az erdészethnél alkalmazottakat alig lehet egy kalap alá vonni, a többi ágazatok alkalmazottjaival, mert nagy a különbség az olyan szolgálati viszonyok között, melyek az alkalmazottat városokban, falvakban foglalkoztatják és ismét olyanok között, a hol azt kiszólítja hivatása az emberi társadalomból s a megélhetésnél teljesen önönmagára utalja.

Ha ugyanis az az erdészeti alkalmazott, ki eddig is városban vagy egyáltalán a piacshoz közel lakott, elveszti illetményföldjét, ez reá nézve nem lesz türhetlen és pótolhatlan csapás, mert hiszen a mit ebből kapott, azt megszerezheti magának a felemelt fizetésből, de nézzük meg, hogy mikép alakul ez az olyanál, ki szolgálatából kifolyólag a városoktól, falvaktól távol eső helyeken, a havasok tetején vagy a rengeteg erdők mélyén kénytelen lakni s kinek néha még csak egyetlen közeli szomszédja sincs, a kihez segítségért fordulhatna.

Az ilyen erdészeti alkalmazottak — pedig sokan vannak — teljesen önmagukra vannak utalva s arra, hogy maguknak élelmi szükségleteiket a lehetőséghez képest maguk termeljék és gyártsák, az ilyeneknél tehát nagy szerepet játszik a gazdálkodás, kivált pedig a marhatartás. Ilyen dugott helyeken ugyanis háztartást

egy pár tehén nélkül elképzelni is alig lehet, mert azt, a mit ez ad a családnak s a mi mindennapi szükségletet képez, a közelben beszerezni nem lehet.

Az eddigi szabályok szerint a kincstári erdészeti alkalmazottnak meg volt engedve bizonyos számú lábas jószágot a kincstári erdőkben — természetesen csak a nem tilalmazott helyeken — ingyen legeltetnie, téli takarmányozásra pedig módjában volt illetményföldjén a szükséges takarmányt kitermelni, a háztartási cikkek legfőbbjei: tej, vaj, túró bőségben jutottak a családnak s annak egyik fő táplálékát képezték. Most, ha ezek a mellékilletmények ezektől megvonatnának, egyszerre a legnagyobb inségnek lennének martalékává, daczára a magasabb fizetéseknek, mert mihaszna van ott pénz, a hol nincs piac és duzzadó tárcza mellett sem lehet semmit vásárolni? Mert arra, hogy emberek által lakott helyen valaki éhen haljon, alig van eset, míg a puszták sivatagján a milliomos bankárt is érheti ez a sors.

Ezen lehetne ugyan segíteni olyan módon, hogy a kincstári erdészeti alkalmazott úgy, mint más magánfél a legeltetés megváltott bárcza alapján gyakorolhatná, az eddig illetményül használt földet pedig megfelelő haszonbér fizetése mellett tovább haszonélvezné, de kérdés, hogy az eddig annyira tilalmazott ilyen eljárás megengedhető lesz-e a jövőben? Hiszen tudni való dolog, hogy kincstári alkalmazott kincstár-

tól mit sem bérelhet, sem pedig azzal szerződéses viszonyban nem állhat, már pedig akár a bárczázás útján való legeltetésnél, akár földnek haszonbér mellett való élvezésénél a szerződéses viszonyt tagadni nem lehet.

Szerény véleményünk szerint tehát azoktól kiknél az által a megélhetés van koczára téve, sem a legeltetési jog, sem az illetményföld meg nem vonható, mert ez bármilyen magas recompensáció nyújtása mellett is egyenlő lenne romlásuknak előidézésével.

Hasonló kétséges helyzet támadhatna az illetménytüzifa megvonása következtében. Eddig ugyanis az erdészeti tiszviselők és altisztek bizonyos mennyiségű illetmény tűzifát a kincstár költségén házhoz szállítva kapták, lettek légyen ezek a költségek bármily magasak is. Az ilyen illetménytüzifának a szállítási költsége azonban egyes esetekben aránytalanul nagy volt, mert akadnak erdőházak, melyek közelében a szükséges tűzifa egyáltalán nem termelhető hanem távolabb eső erdőrészből s gyakran kocsit hiányában háts lovakon kell azt házhoz szállítani. Ha már most az ilyen helyen elhelyezett altisztnek ezt a jövőben saját költségén kell eszközölnie, abba a fonák helyzetbe fog jutni, hogy a tűzifa szükséglete nem csak a javítás útján nyert fizetéstöbbletet könnyen felmészti, hanem még a törzsfizetését is megtámadja, előnyösebb helyzetben levő karsársaival szemben előáll a javadalmazásukban a legnagyobb aránytalanság, mely minden egyébre vezethet, csak

A magyar király és a kulacs.

Jó öreg királyunk ma is szívesen elbeszélget a néppel, meghallgatva panaszát s ha csak teheti: segít is a szegény ember baján.

Szive jóságáról, lelke nemességéről különösen sokat tud a gödöllői nép beszélni, a mely akárhányszor látja vendégeül a királyt. A következő történetet az országban alig ismerik, noha mindent meg kellene örökíteni, a mi az Ő személyéhez fűződik, mert a sok apró történet mind azt bizonyítja, hogy Mátyás óta nem volt népszerűbb királya Magyarországnak, mint I. Ferencz József.

1879-ben a király Gödöllőn tartózkodott. A mikor egy borult, sáros napon kikocsizott, kíséretében senki sem volt s a bakon is csak a kocsis ült. A

gödöllői határtól háromnegyed óra járásra lehettek, a mikor iszonyu zivatar támadt: az eső csak úgy dőlt. A király rögtön hazafelé hajtattott. Már majdnem elérte a gödöllői királyi kastélyt, a mikor egy ősz parasztemberrel találkozott, a ki egy koci buzát vitt Gödöllőre. Az idő már estefelé járt, az ut lucskos, sáros volt, az öreg szeme sem volt már a legjobb s így történt, hogy a szegény ember kocsijának az egyik kereke az árokba csuszott s a lovak bárhogy erőlködtek is, nem tudták helyéből kimozdítani. Ebben a helyzetben találta őt a király.

Ő felsége megállította a kocsiját.

— Mi történt, barátom?

— Nagy itt a baj, tekintetes uram, nagy!

— Látom. Hát nincs otthon fia, vagy valami eselédje, a ki oly csunya időben ezzel a nagy teherrel utnak indulna? Öreg ember már maga erre.

— Hát megtisztetem alássan a tekintetes urat, az egyik fiam nem lakik a házban, mert máshová házassodott, a másik meg Ferencz Jósikát szolgálja.

nem a meglegedésre, a mi pedig a szolgálati buzgóság egyik fő feltétele.

Hát bizon ezek nagyon fontos de fogas oldalai is a fizetésrendezésnek s hogy méltányosan és mindenkit kielégítő módon kielégítesenek, arra alig van kilátás. Azt hisszük, hogy a kincstári erdőknél alkalmazottak legnagyobb része az eredménynek nyilvánossá tételénél azt fogja majd mondani, hogy; „adtál uram esőt, de nincs benne köszönet!”

A fizetések rendezésének azonban lesz egy tagadhatlanul jó oldala is, nevezetesen az, hogy a mellékjárandóságok elvonásáért kárpótlásul adandó fizetési többlet emelni fogja annak idején a nyugdíjakat. Egyébként majd ha köztudomásúvá lesz az, a mit most még csak sejtünk, nem mulasztjuk el az egész ügyet még egyszer behatóan tárgyalni.

A császármadár és vadászata.

— Irta: **Szócs Károly**, főerdész —
A „Vadászat és Állatvilág” után.

A császármadár az erdei tyukfélékhez tartozik. Van egy valamivel nagyobb északi faj, melynek hátszíne kiválóan szürke és lábtolla egészen fedi a csüdöt, és egy déli faj, ennél kisebb ugyan, de nagyobb a fogolynál, melynek hátszíne rozsdabarna és lábtollazata (gatyája) nem fedi be egészen a csüdöket. Egyébként mindkét faj hasaalja fehér, fekete félholdszerű, néhol világos rozsdabarna pontokkal. Tizenhat farktollából a két középső fedőtoll a háttollhoz hasonló színű, miglen

a többi szürkés és barnás, feketésen harmatozva, végeik azonban fehérek, mely előtt fekete sáv vonul. Szemhéja felett téglaveres, álla alatt a kakas fekete, a tyuk pedig sárgás színű. Csüdje és ujjai barnásak, körmei és csőre sötétbarnák. Ez a színezet a kakasnál élénk, a tojónál elmosódottabb; a fiatalok pedig inkább szürkések és kevésbé rozsdaszínűek.

Nálunk a déli faj fordul elő, császármadár (fajd), mogyorótyuk, németül: Haselhuhn, románul: geinuse és tótul: jerebiku hoztna stb. elnevezés alatt.

Hazánkban mindenütt a magasabb erdőségekben és fenyvesekben különösen ott, a hol mogyoró-, nyírfák és bokrok, vegyes erdők vannak, honos, de alkalmas helyen a középerdőségek, lomblevelű erdők mélyedéseit is felkeresi. Ott fészkel előszeretettel, hol mohával benőtt sziklák vagy beerdősült mocsáros helyek vannak. Már márczius végén kezdi a párást, midőn több kakas is vetekedik egy tyuk körül. Az elpárazott tyuk fészkelhelyét a legsűrűbb és jól védett helyeken választja, azért nagy ritkaság azt megtalálni, egy kis mélységben néha — melyet mohával stb.-ivel nagyon felületesen kitölt — rakja barnaszínű, néha sárgás, néha vereses alapszínű, rendszertelen, kis és nagyobb élénk vörösbarna pettyes 5—8 tojását, sőt többet is. Ha az első tojásai vagy keltése elpusztulnak, akkor néha másodszor is tojik és költ. A tyuk nagy szorgalommal üli tojásait és keltése utolsó stádiumában oly odaadással ül, hogy állítólag onnan elemelni és visszahelyezni mukkanás nélkül lehet. A költés 18—24 napig tart, ez különben az időjárástól is függ. Ha fészkeből elzavartatik, akkor egy darabig ellábal, mielőtt felszállna; erős fészekláza, csibéinek feláldozó ápolása és gondozása miatt könnyen áldozatul esik számos ellenségeinek. A kakas a költés és felnevelés első idejében állítólag nem segít a tojónak és csak később csatlakozik a családdhoz, de akkor igazán hü és feláldozója lesz a családnak, mely addig tart, míg a csapat felnőve elszóródik. Nincs azonban

— Ki az a Ferencz Jóska?

— Hát nem tudja az ur? Magyarország királya, az, uram!

— Ugy, ugy. No de a beszélgetéssel nem sokra megyünk, meg az eső is csunyául esik. Ugye nem bánja, ha kifogatom a lovaimat s kihuzatom a szekerét?

— Még az Isten is megáldja, uram.

Ő felsége kifogatta a lovait s a paraszt ember lovai elé köttette, de még így sem ment valami könnyen a dolog, mert a kerék mélyen belefuródott az árokba. Mit volt tenni? A királyi kocsis a lovak mellett volt, az öreg nem igen tudta a kereket emelni, tehát ő felsége a király, negyven millió ember ura, borzasztó esőben, nagy sárban nekitámaszkodott a löcsnek, emelte a kereket, a mig végre a lovak kivonszolták az árokból. Azután rögtön kocsija elé fogatta a lovait s mire a szegény ősz ember meg akarta volna köszönni az ur szivességét, a király elhajtattott s nemsokára a kastély fényes termeiben mosta sáros kezét.

A mi emberünk most már könnyű szerrel tért be

Gödöllőre s midőn másnap hazamenőfélben volt találkozik az uton a király kocsisával.

— Ugyan öcsém, ki volt az a jó ur, a ki tegnap én rajtam segített?! Olyan hamar elhajtottak, hogy sem az urnak, de még magának se köszönhettem meg a szivességét.

— Hát bátyám nem ismeri azt az urat?

— Nem biz' én; sohse láttam.

— Bizony öreg bácsi az ő felsége a király volt.

— Micsoda, Ferencz Jóska?

— Igen, az!

— Az ősz embernek könybe lábadt a szeme, leemelte a kalapját s így mondta: — Áldja meg az Isten e tetteért a magyarok királyát. Azután gondolatokba merült s így szólt a királyi kocsisnak: Mondja meg a méltóságos urnak, hogy megszolgálom a szivességét, majd elnézek hozzá.

Ezzel hazafelé hajtott.

Rákövetkező vasárnap az öreg ember felesége nem győzte csodálni az apjukot, hogy zsirozza a haját, feni a bajszát s keresi elő az ünnepi mándliját.

bebizonyítva az ellenkezője, hogy a kakas elmulasztaná előbb is atyai kötelességeit.

A kikelt csibék már pár nap múlva szárnyalnak, gyorsan fejlődnek és vigan ugrándozva igen eleven, éber állatkák, első eledelük hangyatozás, később mindenféle rovar, s így már nyolcz napos korukban felgallyaznak, veszélyben roppant gyorsan el tudnak rejtőzni és oly mozdulatlanok tudnak lenni, mintha a föld nyelné őket el.

A császármadár-család tehát a legsűrűbb helyen tartózkodik és csakis élelem végett keresi fel azon helyeket, hol dus táplálékot talál rovarfélék- és bogyós gyümölcsben, szeret szonban sütkérezni és fürdőzni is a porondosban.

Ezen hozzávetőleges leírásom után áttérek a császármadár vadászatára nemcsak lucullusi pecsenyéje, hanem rendkívüli érdekessége miatt is.

1. A kutyával való vadászat. Vizsla, esetleg más kutya is felzavarhatja a császármadarat és különösen akkor, midőn még fiatal és csoportosan él, ilyenkor egy-két lövésre szert lehet tenni, de azontul le kell mondani a feltalálásról, mert a császármadár a legsűrűbb erdőségekbe menekül, ott felgallyazik vagy elrejtőzik és megközelíthetetlenül továbbmenekül, hogy kár a fáradságért, mert legjobb esetben a távol elhangzó szárnyzugásnál többet nem hallhatunk. Ha a csapat már elszéledve él, akkor még óvatosabb, többnyire lábon menekül vagy fára száll és oly helyekre rejtőzik, melyek sűrűségöknél fogva hozzáférhetlenek, de ha meg is volnának közelíthetők, a legkisebb neszre innen is tovább illan.

Tehát a kutyával való vadászat nem ígér semmi, vagy nagyon kevés és fáradságos eredményt.

2. Hajtóvadászatok alkalmával, sőt kopóhajtáskor is előfordul néha, hogy a császármadár a vadász elé kerül, magam is tapasztaltam, de azért külön hajtóvadászatot rendezni czéltalan és bizonytalan dolog

lenne. Még legjobb olyankor, midőn siphivásra a császármadár nem közelednék, ha a vadász felé két vagy három csendesen közeledő hajtó tereli esetleg fák kopogtatása vagy kalapáló használata által, mert ilyenkor néha — bár ritkán — lövésre kerülhet, de a sebesen repülő madár lelövéséhez mesterlövésre van szükség.

3. A lesvadászat. Ha fák (bodza, berkenye stb.) vagy más cserjék vannak, melyek gyümölcsére késő őszi vagy télen reászoktak, jobb eledel hiányában a császármadarak jároi, akkor reggel és este lehet lesbe állani, mert a császármadarak ezen csemegésző helyeket rendszeren felkeresik és a türelmes vadász néha eredményt ér el, bár ezen unalmas, hosszas várakozáshoz valóbab stoikus megadás és végtelen nagy türelem kell.

(Folyt. köv.)

Hasznos tudnivalók.

Közlemények

a kertmivelés és mezőgazdagságról

Mühle Vilmostól Temesvárott.

VI.

A számóczák tenyésztése. A bogyó-gyümölcs, nevezetesen a számóczák képezik a legegészségesebb gyümölcsöt gyermekek és felnőttek számára, még betegek is élvezhetik és sokszor minden más gyümölcs fölött előnyben részesül. Rendkívül dus termésük folytán már a legtöbb jobb házikertekben is találhatók, nevezetesen a nagygyümölcsű ananász-számóczák, melyek valódi csemegét, igazi asztal-diszt képeznek és nagy örömet okoznak minden háziasszonynak. Azoknak, kik eddig nem foglalkoztak tenyésztésükkel, sürgősen és melegen ajánlom a számóczák termelését, annál is inkább, mert egész sorozat kitűnő nemes faj létezik, melynél minden balsiker egészen ki van zárva, továbbá, mert tenyésztésük valóban oly

— Mi lesz ma apjukom? Harmincz esztendeje nem csinositotta ki kend magát úgy, mint ma.

— Hej asszony, nem tartozik az a te dolgodhoz!

A hü élettárs csak nézte az öreget, hisz' az még nem történt meg negyven évi boldog házasságuk óta, hogy ő ne tudott volna arról, a mi a házban történik; de nem szólt semmit, hagyta az öreget.

Addig az apjuk lement a pinczébe, abból a jó harmincznégyesből megtöltött egy vadonatuji kulacsot, bedugta a szüre ujjába és csak annyit mondott az asszonynak, hogy dolga van Gödöllőn.

A mikor elérte a királyi kastélyt, sok botorkálás után megtalálta az ismerős kocsist is.

— Itthon van-e a méltóságos ur?

— Micsoda méltóságos ur?

— Hát Ferencz Jóska, a király.

— Az itthon van bátyám, de felségnek kell ám ezimezni.

— Jól van nó. Mondja meg csak neki, hogy itt várják.

— Hej, nem így megy ám az bátyám uram! Hanem menjen be a kamarás urhoz s talán az be fogja jelenteni... De nézze-e: épp ott jön a felséges ur, bizonyosan sétálni megy, de akkor bajosan is szólhat vele.

Az öreg azonban nem sokat hallgatott rá, hanem egyenesen a királynak tartott.

— Dicsértessék az ur Jézus! Adjon Isten szerencsés jó reggelt! Egészségére kívánom az éjszakai nyugodalmat méltóságos király uramnak!

— Mindörökké. — No, egész-e a négy kerék; löcsnek, rudnak történt-e baja?

— Ő felsége ugyanis, a kinek ritka jó emlékező tehetsége van, azonnal megismerte az öreg parasztot.

— Nem történt, hál' Istennek, semmi baj; innen is szerencsésen hazakerültem másnap.

— Hát most mi járatban van?

— Megtisztelem alássan a méltóságos Felséget, volna egy kis beszélni valóm. Ha nem bánja, hát befordulok egy szóra.

egyszerű, hogy semmi különös fáradság nélkül mindenütt tenyészthetők.

A legjobb módszer a következő:

A szamóczák mindenekelőtt mélyen felásott, jó erősen trágyázott talajt és napos helyet kívánnak, de még félárnyékos helyen is jól tenyésznek. Ha félig-meddig lehetséges és e célra már nyáron szabad helyünk van, a legjobban szeptember—október elejével ültetünk, mivel az őszi ültetésnél a növények jobban fogamzanak meg és a következő évben már néhány gyümölcsöt is hoznak, vagy pedig március—április, szükség esetén még májusban is ültethetünk 35 cm.-nyi távolságban mindig 3 növényt egymás mellé . . . háromszögben. Kezdetben tartsuk a növényeket mindig nedvesen és jól cselekszünk, ha az egyes növények közötti helyet rövid istálló-trágyával behintjük, mely a talajt nedvesen és lazán tartja, miáltal több táplálékot kapnak. Műtrágya kevésbé ajánlatos, nagyon kevés trágya nem használ semmit, de nagyon sok árthat; a legjobb a szarvasmarha-trágya. Az összes indák (kifutók) levágandók, mivel ezek az anyanövény egész táplálékát elvonják, tehát nagyon gyengítik, az egész állományt átkusszák, minek folytán a növények soha nagy gyümölcsöket nem hozhatnak. Október—november végével az ágyak alaposan megtisztítandók, az egész indák még egyszer levágandók és a föld rövid trágyával borítandó, azonban úgy, hogy a növények szabadon álljanak. Ily módon eljárva, minden évben sok és nagy gyümölcsöt várhatunk. Óriási gyümölcs nyerése céljából hagyjunk minden gyümölcszáron kettőt-hármat a legeiső nagy gyümölcsökből, a többi a virágzás után vágjuk le. Minden 3 év után, ha a termés elmarad, új ágyakat készítsünk más helyen, a hol még szamócza nem volt és ide csak fiatal egy éves, átültetett és e célra előkészített növényekből. Ezt a tenyésztési módszert már 30 éven át tartom be, ez biztosítja minden évben a legjobb és legteljesebb termést, mely a legtöbb vidéken igen jóvedelmező és sokaknak egészen szép bevételi forrását képezi.

Megjegyezni kívánom, hogy bő termést illető várakozóinknak csak igazi szép asztali szamóczi-választék felel meg, mely célra különösen ajánlom a Laxton-fele (angol)-és néhány új német fajt.

A király mosolygott, intett az öregnek, a ki a erembe követte.

— Hát adja elő a kívánságát.

— Méltóságos Felséges ur! Hetvennyolcz év nyomja a vállamat. Átélttem sok jó, sok rossz időt; hallottam királyokról is mesélni tél idején, meg az unokáim is arról a híres Mátyás királyról olvastak a kalendariomból. Nagyon szerettem hallgatni, mikor azt mondta az irás, hogy Mátyás király a gulyások bográcsáról ette a húst, a mikor az ekeszarva után járt, meg több ilyen szép dolgokat. Hej, de Felséges uram, azt nem hallottam még soha olvasni egy királyról se, hogy nagy esőben, itéletnek idején kifogassa azt a gyönyörű pár lovat, aztán kiemelni segítse a szegény paraszti ember szekerét.

— Nem olyan nagy dolog az! Azt tettem, a mit minden ember megtett volna. Tudom, ha rajtam esik a baj maga is szívesen segített volna.

— Ha meg nem bántom méltóságos Fölségedet, kezdi aztán emberünk, szüre ujjából a kulacsot elő-

KÜLÖNFELÉK.

Hüségese előfizetők. Az a hü előfizető, a ki mindig pontosan és híven beküldi a lapjának az előfizetési díjat. Az Ujságkiadók Lapja legújabb számában érdekes esetet mond el, a mely azt bizonyítja, hogy ez a derék erény ennél jóval tovább is fejlődhetik. Vannak előfizetők, a kik, ha kell, — meg is tudnak halni a lapjukért. Egy brazilai ujság, a Camposban megjelenő Tribuna az, a mely az olvasói ily megható ragaszkodásával dicsekedhetik. Az ottani ellenzék lapja, a Tribuna, a melyet az uralkodó párt ellen intézett folytonos támadásai miatt nemrégiben egyszerűen meg akart szállni a rendőrség. Alig tudták azonban meg a tervet a lap előfizetői és olvasói, tömegben vonultak az ujság házához, hogy a lap személyzetének a védelemben segítségére legyenek. A közönség teljesen megszállotta az épületet. Eltorlaszolták az ajtókat, ablakokat. Mások az épület előtt gödröket ástak, eleséget vittek a házba, a melyet rövid idő alatt valóságos erősséggé alakítottak át. A rendőrség jött, látott — és kikapott. A harc rövid volt, de véres. A derék olvasók bátran teljesítették a védelmi szolgálatot és a rendőrök véres fejvel voltak kénytelenek visszavonulni. A védők közül egy meghalt, több megsebesült. Több hüséget már ujság nem kívánhat előfizetőitől.

A dohányzás haszna. Annyi minden ártalmas dolgot rábizonyítottak már a dohányzásra, hogy igazán illendő valami jó tulajdonságával megvigasztalni azokat, a kik sehogyse tudnak leszokni erről a káros gyönyörűségről. Azt a jó tulajdonságát már régóta tudják, hogy a kannibál nem eszi meg a pipás ember husát, vagy a mit megrontott a nikotin. Ez is valami, ámbár a füstölésnek ez a haszna bizonyára nagyon kevés dohányos embert vigasztal vagy lelkesít. De van ezenkívül más is. Egy 1873-ban Amerikában megjelent könyv, a mely a dohány dicséretét zengi, adatok felsorolásával bizonyítja, hogy a pipás emberre nehezebben ragad a járványos betegség, mint nem dohányosra. A pestis, kolera vagy a tifusz megkapása ellen megbecsülhetetlen védőszer a dohányzás. A dohánynak ezt a becses tulajdonságát bizonyítja az,

vonva, hát a szíveségeért hoztam egy kulacs bort abból a harmincznégyesből; tudom nem ivott ilyet méltóságos Fölséged a lagzija óta. (Sok helyen szokásos azt mondani, ilyet nem evett, vagy nem ivott, csak a mikor a lagzija volt.) Fogadja szívesen, tiszta szívből adom. Költse el friss egészséggel.

Ő felsége mosolygott, elfogadta a kulacsot s így szólt:

— Köszönöm a bort, majd iszunk egyet az egészségre.

— Hát a háza népe egészséges-e? Az asszony meg a kis lány (Mária Valériát értette az öreg), hogy vannak?

— Csak megvannak. Hát azokat ismeri?

— Egyszer láttam, a mikor ruhát osztogattak a szegényeknek. A nép azt tartja, hogy méltóságos Fölséged hitestársa nem is vászonceléd, hanem angyal.

A király önkéntelenül mosolygott a jó ember egyszerű szaván, majd három aranyat vett elő.

hogy a mióta Európában dohányoznak, a kolera ereje határozottan csökkent és még hathatósabban az, hogy az epidémia dühe mindenütt megkiméli a dohánygyári munkásokat, valamint azokat is, a kik dohánygyár szomszédságában laknak. Bordeaux-ban 1830-ban a kolera az egész városban dühöngött, csak a dohánygyárból és annak környékéről nem szedett egyetlen áldozatot sem. Ettől kezdve Franciaországban, valahányszor kolera volt, még az iskolásgyermekeknek is megengedték a dohányzást. 1888-ban egy olasz doktor, Tassinari pizai orvos, tudományosan kísérletekkel próbálta ki: milyen hatása van hát csakugyan a dohányfüstnek a kolera és tifusz bacillusaira. A kísérlet eredménye az volt, hogy a dohányfüstöt száz óráig birták ki a baktériumok, akkor meg elpusztultak benne. Egészségükre tehát a pipafüst nem vált, de azért bizony elég soká tartott, míg megölte őket.

A nehéz földadat. Egy amerikai tanító a minap a következő levelet kapta egy tanítványa édesapjától: „Nagyon megkérném a tanító urat, ne adjon fiamnak a jövőben olyan nehéz házi földadatokat, mint a minöket idáig adott. Tegnapelőtt is ime ezt a házi földadatot kapta a szegény gyerek: ha négy akó sörből harminczkét üveggel telik, hány üveggel telik kilenc akó sörből? Fél éjszaka kinlódunk a kiszámításával valamennyien, de hát ki az ördög tudja ezt fejből kieszelni? A fiam sirt, kétségbe volt esve, kijelentette, hogy a kész földadat nélkül az ön szeme elé kerülni nem mer: tehát, mi volt mit tenni, vettem kilenc akó sört és palackokba öntöttem. Akkor megolvastam, hány palackkal volt; így oldottuk meg a földadatot. Lehet azonban hogy így se tökéletesen, mert egy csomó sör bizony a töltögetésben kiömlött annyi pénzem meg, hogy újra csináljam az egészet, nincs. Így is elég sokba került. Ezért kérem hát nagyon tanár urat, hogy ha jövőre megint hasonló földadatot adna a fiamnak, legalább azt tegye meg, hogy ne sör legyen, benne, hanem víz“. No, ennyit bizonyosan megtett a derék apának a tanító ur.

Madarak röptéről. Kissé tulbecsülik azt a magasságot, amelyben a madarak repülnek. Gyakran beszélnek arról, hogy a madarak „mérőföldnyi“ magasságban repülnek, pedig a normális szem nem is veheti már észre olyan magasságban a madarakat. A léghajósoknak már inkább van alkalmuk, hogy e részben pontosabb megfigyeléseket tegyenek és néhány léghajós szolgált is néhány érdekes adattal. Így például Hargesell (Strassburg) egy sast háromezer méter magasságban látott, több mint kilencszáz méter magasságban pedig még golyákat is látott.

A vadak mérgezésére vonatkozó dolgok feltehetően. „A vadászati ismeretek kézikönyve“ című munka III. kötet I. részének 413–421. lapjain. Jól sikerül a mérgezés tojással. A tojás egyik végét tollkással feltöri, egy kis késhegynyi strichnint bele tesz a

lyukba az ember s azután valami vékony pálcácskával — legalkalmasabb a virginia szivar szalmája — megkavarja, a lyukat cigaretta papírral betapasztja, a tojást két végénél fogva ujjai közé veszi, jól összerázza, hogy a méreg a tojás anyagával elkeveredjék, s végre a lyukat cigaretta papiros többszörös rátevésével tökéletesen leragasztja. Ragasztóul a lyukból kiszivárgó tojástejérje szolgál. A tojást a róka járása mellett bokorba tegyük, hol pár nap alatt rendesen megtalálja s nem messze onnét megdermed.

Mások jobbak tartják madarakba — varju, szarka, veréb — tenni a mérget, mint pl. a hónaljba, mindkét oldalon. Biztosabb, ha a strychnint előbb viaszburokba teszik. A viaszburok készítésének leírása az idézett munkában le van írva. A viaszburok azért jobb, mert a róka nem érzi meg oly könnyen a méreg keserű voltát. Ügyelni kell arra, hogy a madáron rajta ne maradjon az emberi szimat (szag).

Némelyek a róka mérgezésére strychninnel töltött aszalt szilvát, heringet, szardellát használnak. Nyers husból és tüdőből készített kolbászkák is jók, mert az eső vize nem mossa ki belőlük a mérget.

A föld vonzó ereje, mint hajtóerő. Szabó Mózes humoród-szentpáli tanító, — mint egy székelyudvarhelyi ujság írja, — egy gépezetet talált fel, amely varrógéptől elkezdve malmot, cséplőt, fűrészt, vasuti vonatot, hajót, minden állati és emberi segély nélkül a föld vonzóerejének fölhasználásával hajt visszkapván munka közben az elveszett erőt. A gép tűz, víz, villany, benzin és szóval minden költség nélkül végtelen időig ingyen munkát végez — megfelelő szerkezettel. Üzembe hozatalával milliókat lehet majd megtakarítani emberi erőben és tüzelő anyagban. A vármegye iparfejlesztő bizottsága hathatósan támogatja a feltalálót és pénzsegélyt szavazott meg a hatásában hihetlenségig csodás találmány szabadalmazására.

Az emberi bőr kidolgozása. A Progrès Médical legutóbbi száma írja: Az emberi bőr kidolgozása és ipari felhasználása nem tartozik a mesék világába. Így 1817-ben, mikor Delillet, Virgilius Georgicájának fordítóját bebalzsamozták, a balzsamozást végző orvosok a költő bőrének két jókora darabját egy francia ügyvédnek ajándékozták, aki a bőrt kidolgoztatta és egy Virgilius-fordítást kötöttetett belé, amely jelenleg a valenciennesi városi könyvtárban van. Ugyancsak emberbőrből készítve, még pedig a Pranciniéből, két pénztárca van a valenciennesi muzeumban elhelyezve. A prágai városi muzeumban pedig egy nagy dob látható, amely állítólag a Ziska bőrével van bevonva.

Ki a leggazdagabb? A Times szerint a jelenkor leggazdagabb embere egy Beit nevű aranybánya-tulajdonos Dél-Afrikában, kinek 2000 millió koronánál több a vagyona. A nemrég meghalt kínai vicekirály, Lihungesang, majdnem ugyanannyi vagyon fölött rendelkezett. A délafrikai Robinson J. 1300 millió birtokosa, az amerikai petroleumkirály Rockefeller vagyona több mint 1200 millió. Angolország leggazdagabb polgára Astor Waldorf, ki 800 milliót nevezhet tulajdonának. Morgan és Vanderbilt mellettük elmaradnak.

— No barátom, mondta, áldja meg az Isten, itt van, vegyen magának egy másik kulacsot.

— Megtisztalem alássan, nem azért hoztam én azt.

— Tudom, tudom; de ha másra nem, jó lesz, ha elküldi a fiának.

A parasztember megköszönte az ajándékot, boldog életet kívánt az egész házi családra, és már menőfélben volt, a mikor az ajtónál még egyszer visszafordult.

— Ugyan kérem, méltóságos Felséged, adjon a kocsisnak is abból a csutorából egy kortyot, mert az is derék ember ám!

M. Gy.

Szerkesztői üzenetek.

R. A. urnak. Cziroka-Hosszumező. Sorsa jobbra fordultá-hoz öszinte szívből gratulálunk. Az eddig megjelent 3 számot megküldtük. **Starcz János** urnak. Sz.-Régen. Innen a lapja minden héten pontosan el van küldve s így csak az ottani postán kallódhatik el. Szíveskedjék ott utánna nézni. **Nazarovits Sándor** urnak. P. Bisztra. A tudomásunkra jutott pályázatokat — ha csak lehetséges, — mindig idejében közöljük. Sajnos, hogy ezeket a legtöbb hatáság csak a havonként egyszer s akkor is nem mindig biztos időben megjelenő Erdészeti Lapoknak küldik s így sokszor csak akkor lehet róluk tudomást venni, midőn már a határidő lejárt. **B. B.** urnak. Bustyaháza. Nyilvántartásunk szerint a kör a lapot évfolyama kezdetétől kapta, de ha ott másképp van bejegyezve, akkor szívesen eltekintünk az egy hó-napi külömbözettől. Üdvözet! **Tüttő József** urnak. Zala-Erdőd. Az alapítványoknál olyan ritka a pályázat kiírása, mint a fehér holló. Elégge figyelemmel kísérjük más lapokban is, de 8 év alatt alig kettőt hogy láttunk. **Kováts József** urnak. Hármasmalom. November 15-ig. **Naszlady Sándor** urnak. P. Maróth. **Piller Mihály** urnak. Kisdád. **Svenda László** urnak. Uzsok. Előfizetésük december végén jár le. **Ördög Ferencz** urnak. Aranyág. Jövő évi márczius végeig van előfizetve **Bartha Károly** urnak. N. Várad. A hiányzó számot pótolunk.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

TÖLGYVETŐMAKKOT
megbízható minőségben szállít
FARAGÓ BÉLA,
gőzüzemre berendezett magpergető gyára
Zala-Egerszegen.

Minden kiállításon kitüntetve, legutóbb Pozsonyban arany éremmel és elismerő oklevéllel és Frigyes főherczeg a kiállítás védvőne dícsérő nyilatkozatával.

Skaba Károly H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.
A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, satkantyukban, vadász, vivo és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig raktáron vannak.

Javitások is elfogadtatnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

ÉLŐ VAD!

Élő foglyokat, fáczánokat, nyulakat, őzeket, szarvasokat, vad tengeri nyulakat, baglyokat és minden más állatot magas áron vásárol az „Élőállat-kiviteli vállalat és állatnagyerkeskedő”: **O. Frank, Wien IV., Waaggasse Nr. 12.** Továbbá szállítok mindennemű élő vadat és más első minőségű állatot. Minden vadásznak és vadászatkedvelőnek nélkülözhetlen tanácsadóval ellátott képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök. Csoportos nyulfogáshoz saját hálóimat és foglyok s fáczánok szállításához saját csomagolási eszközeimet bérmentve küldöm meg.

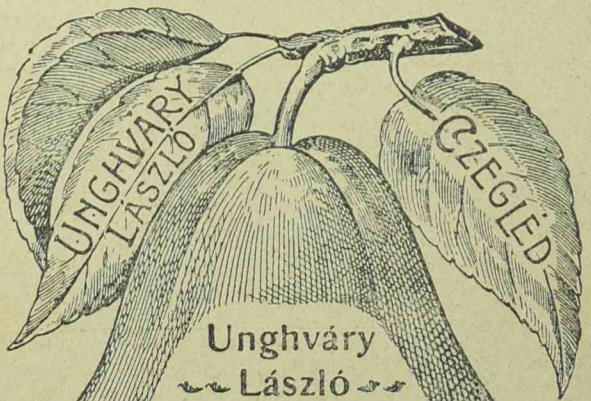
Szárnyasaink.

Az egyedüli magyar nyelvű baromfitenyésztési képes szaklap foglalkozik a baromfitenyésztés összes ágaival, betegségeivel és ezek gyógykezeléseivel. A lap az Országos Baromfitenyésztési Egyesület hivatalos közlönye és **Parthay Géza** igazgató szerkeszti. Előfizetési ára egész évre 8 korona, fél évre 4 korona. Mutatvány számokat szívesen küld a kiadóhivatal:

Budapest, Rottenbiller-ntéza 30 szám.

Vadászat és Állatvilág.

Vadászati zoológiai és kinológiai képes szaklap **Bársony István** és **Fónagy József** közreműködésével szerkeszti **Parthay Géza**. Előfizetési ára egész évre 8 kor., fél évre 4 korona. Mutatvány számokat díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, Rottenbiller-uteza 30. szám.

Unghváry László
(Czegledi) 300 holdas bortermő szőlőtelepének, továbbá gyümölcs- és szőlőfaiskolájának árjegyzéke megjelent, hol 5 krajczártól felfelé nemes csemeték, 2 forinttól felfelé sima és gyökerező szőlővesszők; továbbá — 16 — 18 forinttól felfelé saját termésű rendkívül finom újborok kaphatók. Ezenkívül mindenféle gyümölcsfa, vadoncz, akác- és gleditschia-csemeték.

Tessék árjegyzéket (borról is) kérni.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltósági Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közreboicsajtása alkalmából ajánljuk legkészségeesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDO ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönben felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekinthező számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legujabb francia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Övjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megteveszteti óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyujthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ivet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltósági Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTALÁLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRÁK ÉKSZERÉK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KÉSZPENZERT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE

JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szörmés vadat kitömésre

Jutányos árak, kitűnő munka, művészies kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászáti képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen